

¿TÉ FUTUR EL VALENCIÀ? DOS ACTITUDS DIFERENTS

Abelard Saragossà
Universitat de València

*Amb el desig que el valencianisme
trobe el camí que el faça ser
carn i unglà amb el poble valencià.*

RESUM

És comprensible que un valencianiste es pregunte si el valencià té futur. Això no obstant, la pregunta és poc pertinent, perquè l'esdevenidor d'una llengua va lligat a l'evolució del poble que la parla. A més, el futur no està escrit. Un poble marginat tindrà una evolució positiva si hi han moviments socials que facen propostes que, ultra ser factibles i positives per a una societat, siguen assumides per la majoria d'un poble. L'objectiu de l'article és exemplificar l'afirmació que els treballs analítics que lliguen el valencià a la identitat com a valencians fan deduccions prospectives, mentres que si falta la identitat valenciana també és absent la prospecció (o és purament desiderativa; o és del tot negativa i pessimista). En concret, els treballs arrelats diuen quines mesures socials específiques i materialitzables s'han de donar per a que l'ús públic del valencià es recupere.

PARAULES CLAU: recuperació d'una llengua, substitució d'una llengua, llengua i identitat social, prospecció, absència de prospecció

ABSTRACT

It is understandable for a Valencian nationalist to wonder if the Valencian language has any future. However, the question appears to be of little relevance, considering that the future of a language is linked to the evolution of the people who speak that language. Besides, the future is not set in stone. A marginal country will have a positive development if it produces social movements that make proposals

that, as well as being feasible and positive for a society, can be assumed by the majority of the people. The aim of this work is to exemplify this statement: analytical works that associate the Valencian language to the Valencian identity make prospective deductions, whereas those where the Valencian identity is missing, also miss any prospection (either it is purely desiderative or strongly negative and pessimistic). Deep-rooted works set specific social measures that can be implemented in order to recover the public use of the Valencian language.

KEY WORDS: Language recovery, language substitution process, language and social identity, prospection, absence of prospection.

1. INTRODUCCIÓ

Crec que el pessimisme és estrany en els bons autors, així com també ho és l'optimisme fàcil, que és tan superficial com el derrotisme. Per contra, una persona arrelada i humanista sol tindre confiança en el poble valencià, ja que eixe sentiment és una manifestació particular de confiar en les persones i, per extensió, en la humanitat.

En este treball, posaré dos exemples de la dualitat següent: hi han autors que parlen del valencià vinculant-lo poc (o gens) a la identitat valenciana, i consideren que dins de la societat valenciana cal anomenar el valencià com a *llengua catalana*; en canvi, n'hi han uns altres que parlen del valencià lligant-lo a la identitat del poble valencià i posen com a un objectiu secundari la coordinació lingüística amb els balears i amb els catalans. Els qui no relacionen el valencià amb el sentiment de valencianitat pensen sovint que el futur del valencià és incert, dubtós (§2). En canvi, els qui unixen el valencià i la consciència de valencians creuen que, si es donen una sèrie de mesures (que detallen), el valencià és una llengua amb futur (§3).

Els exemples que comentarem són dos articles de dos persones que respecte profundament perquè són dos professors universitaris considerats i dialogants amb els valencianistes que no pensen com ells. Són Brauli Montoya (lingüiste

de la Universitat d'Alacant, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans) i Oto Luque (psicòleg de la Universitat de València, president de l'Associació Valenciana de Psicologia).

2. EL VALENCIÀ, UNA LLENGUA IDENTITÀRIA DE FUTUR INCERT

Montoya (2011: 258) informa que el valencià cult és relativament homogeni i va estenent-se per les institucions públiques i pels pocs mitjans de comunicació que recorren al valencià:

1. Ús del valencià en una part de les publicacions d'institucions públiques
 - a. «Ha arribat l'hora d'intentar respondre a les dues preguntes que ens feiem al principi. Recordem-les: Existix una sola varietat normativa del valencià o n'hi ha més d'una? Si només n'hi ha una, per què no rep l'estatus que li correspondria?
 - b. »En resposta a la primera qüestió, crec que podem concloure que, realment, al País Valencià, només funciona una varietat normativa de la llengua pròpia; això és, una varietat que és unitària –amb algunes variants menors que responen a criteris que podríem qualificar més aïna d'*estilístics*– i que és *efectiva*. És a dir, es tracta d'una varietat que és usada *efectivament* per tots els organismes de la Generalitat, pels ajuntaments i les diputacions, pels mitjans de comunicació, pel sistema educatiu, pels intel·lectuals i per tots els ciutadans que volen parlar-la i escriure-la amb voluntat de correcció.
 - c. »Difícilment trobarem entre aquests usuaris efectius de la normativa alguna veu discrepant amb els “criteris inspiradors” que fa constar l'AVL a les seues publicacions prescriptives més recents (*Gramàtica*

normativa valenciana, 2006; *Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià*, 2006).» (Montoya 2011: 258)

Ara bé, no hi ha llengua sense ús. Si focalitzem el recurs al valencià en les institucions, convindrem que és poc significatiu per dos raons complementàries: en primer lloc, perquè la nostra societat llig poc; en segon lloc, les publicacions en valencià de les institucions públiques no solen ser escrits de consum massiu, sinó més aïna al contrari.

Davant de la incidència social escassa de les publicacions d'institucions públiques, Montoya passa a centrar-se en quina és la llengua que usen els polítics quan parlen en públic i quin és l'idioma a què recorren les persones que tenen influència social (2). En eixos dos casos, l'ús del valencià és pràcticament residual:

2. Ús molt escàs del valencià com a llengua de comunicació pública, sobretot entre els polítics i entre les persones que tenen pes social
 - a. «Pel que fa a la nostra pregunta sobre l'estatus (1a), conté una afirmació implícita que sembla posar en dubte aquest resultat aparentment positiu: el valencià no goja del prestigi que hauria de correspondre a una llengua que disposa d'una normativa. Salta a la vista que la presència residual i, sovint, nul·la, de la nostra llengua en els discursos dels representants polítics, dels dirigents econòmics del País Valencià, dels actors socials principals, dels esdeveniments de masses, etc., ens diu a cada passa que el valencià és una figura merament decorativa en el panorama de l'anomenada *Comunidad Valenciana*, on el castellà s'ha erigit en llengua realment útil per a viure-hi». (Montoya 2011: 258)

¿Per quina raó la major part dels polítics i de les persones influents no usen el valencià quan parlen en públic? Montoya ho atribuïx al fet que la classe social valenciana més alta hauria substituït l'ús del valencià a favor del castellà:

3. Causa de no usar el valencià: la classe social valenciana més alta hauria abandonat el valencià
 - a. «Una de les característiques de les varietats normatives és que naixen –i romanen– associades a un àmbit urbà i a una classe social dirigent. Al País Valencià fa més d'un segle i mig que el sector benestant va començar a abandonar l'ús de la llengua pròpia perquè la considerava sense prestigi. El procés ja està enllestit en aquell sector i n'ha arrossegat d'altres, especialment a les ciutats principals del País. Això ha donat lloc a una associació, que encara reflectixen els parlants de la capital, entre parlar valencià i ser de poble, tàndem que no pot esdevenir de cap manera una llengua normativa». (Montoya 2011: 259)

Això no obstant, hem de constatar que els processos de substitució lingüística poden ser reversibles. Els lectors de Montoya (2011) no troben cap reflexió sobre eixa possibilitat, de manera que u té la impressió que és com si el poble valencià estiguera condemnat a morir perquè el sector social més alt hauria abandonat el valencià.

En contrast amb el camí descrit, resulta que els lectors de l'article que comentem veuen dades que comporten una certa reversibilitat del procés. Com ara, on més desig hi ha que el valencià es recupere com a llengua d'ús públic és en u dels àmbits en què ha retrocedit, l'àrea metropolitana de València:

4. L'àrea metropolitana de València és la regió valenciana que va per davant en la voluntat d'augmentar l'ús públic del valencià
 - a. «Comencem per l'ús desitjable del valencià que manifesten els ciutadans. En l'*Enquesta sobre la situació social del valencià. 2004 (Llibre blanc de l'ús del valencià-I, 2005)*, a la pregunta “Creu que el valencià hauria d'usar-se més, igual o menys (en general, a nivell social)?”, el

58% dels valencians respon que “més”; aquesta resposta és lleugerament més positiva a l'àrea dels usuaris reals, és a dir, a la zona valencianoparlant (61%), però destaca, en tot el País, l'àrea metropolitana de València, amb el 72 %. Els sectors socials que més sobreixen en aquest desig són el grup d'edat més jove (15-24), amb el 62%; els qui tenen estudis universitaris, amb el 64%, i els qui parlen sempre valencià, amb un 76%». Montoya (2011: 262)

El factor descrit té un altre vessant positiu: l'àrea metropolitana de la ciutat de València és la regió més poblada i més influent. L'adhesió més gran al valencià en la ciutat de València i les comarques del seu entorn va unida a un altre aspecte a favor del valencià: qui més coneix la llengua pròpia dels valencians és la classe social mitjana alta, formada per professionals amb estudis universitaris. Per tant, haurem de sospitar si la valoració del valencià com a una llengua inferior («de poble», 3a) estarà en retrocés:

5. Els valencians que més coneixen el valencià són la classe mitjana alta, formada per professionals amb estudis universitaris
 - a. «Tenint en compte la defeció lingüística viscuda per les classes benestants en la història recent del País Valencià, no és un mal resultat per al futur del valencià (i, amb aquest, el de la seua llengua normativa) que aquest sector social posseísca actualment un coneixement superior que el dels estrats inferiors. Concretament, l'enquesta del SIES, que fila més prim, apunta a l'anomenada classe mitjana alta, segurament integrada (subjectivament, no ho oblidem) per sectors de professionals amb estudis universitaris». (Montoya 2011: 264)

Realment, els lectors de Montoya (2011) troben factors que fan pensar en dos processos correlatius en el temps i de signe contrari: primer, es produiria

una devaluació i un retrocés de valencià (sobretot entre la classe social més alta); posteriorment, hi hauria una certa revaloració i recuperació (especialment entre la classe mitjana alta). Eixos dos processos inversos deuen anar lligats a la identificació com a valencians: primer, tendència a retrocedir la consciència de valencianitat; i, en acabant, una certa revaloració de ser valencians.

Tornant a l'article que comentem, convé notar que els seus lectors no veuen reflexions sobre la vinculació entre l'ús del valencià i la identificació com a valencians. En eixa situació, Montoya acaba l'article desitjant que l'ús públic del valencià seguisca recuperant-se:

6. Absència de lligar el futur del valencià al futur de la identitat com a valencians
 - a. «Ara falta que aquests indicadors, que insinuen un ascens en l'estatus actual de la llengua normativa entre els valencians (4, 5), acaben associant-se entre si d'una manera més ferma, i la resta de la societat acabe situant entre les seues aspiracions d'ascens social el domini del valencià i, concretament, d'un *bon valencià*. Llavors estarem en el camí d'assolir un model estàndard viable per a la llengua dels valencians». (Montoya 2011: 264)

Com els lectors deuen haver vist, la prospecció no va unida a dir quines mesures socials (específiques i materialitzables) s'haurien de donar per a que es produïxca la recuperació de l'ús públic del valencià, ni quin hauria de ser el motor que supere l'ús marginal que el valencià té actualment en la comunicació pública (sobretot entre els polítics i entre les persones que tenen més influència en els mitjans de comunicació). Realment, fa la impressió que el futur del valencià (i el futur dels valencians com a poble) no depén d'anar el valencianisme ben orientat i de treballar bé. Amb el desig, n'hi hauria prou.

3. EL VALENCIÀ, UNA LLENGUA LLIGADA AL FUTUR DEL POBLE VALENCIÀ

En el llibre que conté l'article que hem comentat, a continuació n'hi ha u que està elaborat per una persona de la mateixa edat que Brauli Montoya i que està compromesa amb el mateix partit polític valencianiste, Oto Luque. Això no obstant, la visió sobre el futur del valencià canvia prou. En primer lloc, Luque fa dependre el futur del valencià del fet que estiga lligat a la identitat valenciana (i, òbviament, del fet que eixa identitat tinga futur):

7. Primera condició per a la recuperació del valencià: ha de formar part de la identitat valenciana
 - a. «És evident que la situació està molt lluny de la normalització necessària per tal de garantir la pervivència efectiva de la llengua i no sols testimonial. Per tant, i davant la situació present, sembla molt convenient reforçar l'associació entre llengua i identitat. La llengua és, segurament, un dels elements socials que més determina la identitat de les persones (altres components són la ideologia, les experiències viscudes, els grups de referència i altres components socioambientals i educacionals)». (Luque 2011: 267)

Per a aconseguir que els valencians ens identifiquem amb el valencià, hi han dos obstacles «nefasts»: el primer és el fet de lligar el valencià a ser una persona inferior («ser de poble»); l'altre factor negatiu resulta de vincular el valencià, no a ser valencianiste, sinó a ser «catalanista», cosa que «impedix l'ús efectiu i prestigiós de la llengua» i danya l'autoestima dels valencians:

8. Condicions segona i tercera per a la recuperació del valencià: superar dos associacions («ser de poble» i ser «catalanista»), que són «nefastes»

no solament per a «impedir l'ús efectiu i prestigiós de la llengua», sinó també per a l'autoestima dels valencians

- a. «Com a principals inconvenients per a aconseguir una identificació positiva amb la llengua pròpia, podem destacar la configuració de dos estereotips particularment negatius. M'estic referint a la condició imputada de ser de poble, o d'altra banda, ser considerat catalanista o totes dues coses alhora. Qualsevol de les dues categories és nefasta i han estat generades i utilitzades per a desacreditar els valenciano-parlants i, així, impedir l'ús efectiu i prestigiós de la llengua.
- b. »D'aquesta manera, s'ha aconseguit associar la llengua com a estigma i ningú no vol ser considerat estigmatitzat. Es tracta, sens dubte, d'una de les situacions més incomodes psicològicament parlant (Goffman, 2001). Això comporta, entre altres coses, que als valencianoparlants que tenen en la llengua un element d'identitat potent (que encara en quedem) els afecte l'autoconcepte i l'autoestima (encara algú s'estranya de per què tenim baixa autoestima?). Moltes enquestes i estudis de camp confirmen aquesta situació». (Luque 2011: 267)

En Montoya (2011), hem trobat dades que fan pensar que l'associació entre el valencià i una certa inferioritat cultural podria estar retrocedint, ja que l'ús del valencià no destaca entre els sectors socials de més poca formació, sinó entre la classe mitjana alta (§2, 5).

Contràriament a la inferioritat cultural, l'altra vinculació negativa (valencià i catalanisme) encara no l'hem superada, de manera que el valencià va associat sovint al «conflicte social». Luque en parla clarament. Així, el valencià, en compte de ser un «símbol» identitari (9a), aniria lligat sovint al «conflicte» (9b). En les paraules que diu, el psicòleg al·ludix a la fractura que es va produir en la societat valenciana durant els setanta i els huitanta per tres raons: a causa de com interpretar la naturalesa del valencià, quin deu ser el seu nom i quina deu

ser la funció que faça en la societat valenciana (9b). A més, la divisió social ha perjudicat l'ús del valencià (9c):

9. El valencià, en compte de ser un «símbol» identitari (*a*), va lligat sovint al «conflicte» (*b*); al·lusió a la fractura de la societat valenciana per la naturalesa i el nom del valencià (*b*)
 - a. «Una altra de les dimensions que s'ha de considerar ací és el valor simbòlic. Vivim immersos en una veritable societat dels símbols, i la llengua no se n'escapa. De fet, s'ha arribat a senyalar que la simbologia és la característica més clara de l'ésser humà (Blumer, 1984).
 - b. «Una primera associació simbòlica de la llengua entre els valencians actuals és, sens dubte, el conflicte. Una de les evidències, des de la nostra perspectiva d'anàlisi, és la situació de conflicte social que ha viscut la societat valenciana al voltant de la llengua i els efectes que això ha causat a l'hora de considerar-la. El conflicte no només ha afectat el nom, sinó també ha afectat el rol social i el propi sentit («per què cal el valencià?»).
 - c. «En el cas valencià, sembla evident que el principal perjudicat ha estat la llengua». (Luque 2011: 268)

Si no dissolem les deficiències descrites («ser de poble», el «conflicte» sobre la naturalesa del valencià, el seu nom i la seua funció social), el valencià no té futur segons el nostre autor:

10. No superar les deficiències dites (8 i 9) és mortal per al valencià
 - a. «Tenim molta base documental per a argumentar aquesta associació. No obstant això, si no podem trencar l'associació negativa respecte de l'ús de la llengua, tenim el tema perdut.
 - b. «Segurament sembla una obvietat, però, o fem la competència i pertinença de parlar valencià atractiva, prestigiosa i, fins i tot, necessària en

determinats àmbits, o cada vegada serà més complicat redreçar la llengua a nivells de normalitat, en un món com l'actual. I això ha de ser responsabilitat de tots, però, de manera molt particular, dels poders públics.» (Luque 2011: 268)

Notem de passada que, dels dos factors «nefasts» que descriu Luque (2011: «ser de poble» i «ser catalanista», en el treball de Montoya (2011) apareix «ser de poble», però no «ser catalanista».

El president de l'Associació Valenciana de Psicologia observa que hi han persones que diuen que són valencianistes i que, en compte de combatre les deficiències que van contra l'ús públic del valencià, les alimenten:

11. Hi han persones autoqualificades com a valencianistes que, en compte d'intentar superar les deficiències (8, 9) que limiten l'ús públic del valencià, fan el contrari
 - a. «És sorprenent com alguns estan còmodes amb aquesta situació i, fins i tot, la potencien, mentre es declaren defensors del valencià (heus ací un exemple, amb una interpretació benèvola, de les dimensions no conscients que he esmentat abans).» (Luque 2011: 268)

Ens podríem preguntar si els qui actuen així és perquè han reflexionat poc sobre un tema important: saber si una part de la responsabilitat de la situació actual està en accions del corrent social a què u pertany; o si tota la responsabilitat la tenen els altres, els dels altres sectors.

Luque completa la reflexió sobre el present i sobre el futur del valencià remarcant que, tenint en compte la situació de subordinació social en què es troba el valencià, no solament hem de superar les limitacions, sinó que també ha d'haver un «consens social» sobre la necessitat de promoure l'ús públic del valencià (12b). A més, eixe objectiu és més fàcil d'assolir en un marc soci-

al (l'europeu actual) en què augmenta la pluralitat i la tolerància davant de les diferències socials (12a):

12. Per a assolir la recuperació de l'ús públic del valencià, cal un «consens social» (*b*), afavorit per la tendència social a respectar les diferències (*a*)
 - a. «En el passat, els conflictes socials se solien resoldre amb un guanyador que intentava aniquilar el vençut. Ara, però, vivim una clara tendència a construir societats cada vegada més plurals i tolerants amb una situació que ha de garantir el respecte als drets de les minories. Eixa és la nostra esperança de futur.
 - b. »Cal un consens social al voltant de la promoció necessària de l'ús social del valencià, que pugua garantir la seua pervivència efectiva. Si no és així, és impossible ser optimista respecte al futur del valencià. Paral·lelament, cal recordar, però, que els canvis i les necessitats de nous consensos no són generats per les majories socials, sinó per minories actives [necessàriament ben orientades] (Moscovici, 2002).» (Luque 2011: 268-269)

Segons el psicòleg valencià, és probable que les majories socials no generen espontàniament el consens que l'ús del valencià necessita. Però les majories podrien acceptar-lo si hi han minories que, actuant ben orientades, fan propostes no partidistes i afavoridores de la immensa majoria de la societat valenciana (12b).

4. CONCLUSIONS: CONTRAST ENTRE LES DOS INTERPRETACIONS

Mirem si podem lligar caps. L'investigador que no considera la identitat valenciana i que pensa que el nom que correspon al valencià en la societat valen-

ciana és «català o llengua catalana», fa una descripció de la realitat valenciana que comporta un futur incert, dubtós. En canvi, qui establix com a primera operació unir el futur del valencià a l'esdevenidor de la identitat valenciana i de l'autoestima dels valencians veu futur en la llengua pròpia dels valencians si es donen dos condicions: en primer lloc, hem de superar el «catalanisme» per a arribar a un acord sobre la naturalesa del valencià, el seu nom i la seua funció social; en segon lloc, hem d'elaborar un consens social sobre la necessitat de promoure l'ús públic del valencià. Sens dubte, Luque (que és membre d'un partit valencianiste unitariste, com Montoya) creu que els parlars balears, els valencians i els catalans són una mateixa llengua, i que la coordinació lingüística entre els tres pobles és positiva per als tres. Però la creença dita i l'objectiu exposat no són els factors més bàsics per al valencià i, com a conseqüència, no apareixen en el seu article.

Crec que la divergència descrita va unida a l'essencialisme que hi ha hagut entre una part dels lingüistes valencians (i entre una part de les bases del valencianisme): parlar del valencià com si fóra una cosa externa a la societat valenciana, una cosa independent dels sentiments i de les conviccions dels parlants, de tal manera que els valencians no podríem fer res ni davant de la naturalesa del valencià ni en relació al nom que li correspondria d'acord amb la seua hipotètica naturalesa. En eixes qüestions, els valencians només hauríem de fer una cosa (particularment els polítics): acatar les paraules dels «entesos». A banda d'extraure la llengua de la societat que la fa possible i separar l'una i l'altra, convé notar que estem davant d'una actuació que espenta aquells valencians que no pensen com els «entesos» a prescindir del valencià i deixar-lo en el racó de l'oblit: si els «sabuts» que estan per damunt de la societat tenen raó i el valencià és un «dialecte de la llengua catalana», qui senta repulsa per eixa interpretació pot decantar-se per prescindir del valencià, ja que morta la cuca mort el verí. Si el valencià mor abandonat, igual li té que siga «dialecte del català» o que siga una llengua diferent del català.

Enfront de la separació entre llengua i societat, hi ha la interpretació contrària: lligar el valencià als valencians, en concret a la nostra identitat com a poble, cosa que impulsa a posar la llengua pròpia dels valencians en la consciència de cada valencià. En haver ficat el valencià en el marc social que el fa possible, pareix raonable pensar que els mitjans de comunicació canviarien l'actitud cap a l'ús de la llengua pròpia dels valencians si es produïra un acord social per a impulsar el seu ús. Un acord social (cal remarcar-ho) que no hauria de ser purament formal, perquè aleshores aprofitaria de ben poc. Hauria de ser un consens social *assumit, sentit* i, com a conseqüència, *practicat*.

5. PROLONGACIÓ DE LA PROPOSTA DE LUQUE (2011)

Per a arribar a un acord social sobre la importància d'usar el valencià en la comunicació pública, primer hem d'haver assolit un consens sobre la naturalesa del valencià, sobre el seu nom i sobre un model lingüístic cult (que ha de ser identificador, i també assimilable i practicable en la comunicació oral pública). La creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (2001) ha sigut una passa important per a avançar cap a eixe objectiu. Però cal fer-ne més, de passes. Hauríem d'arribar a un acord explícit i sincer entre les dos forces polítiques majoritàries (el PP i el PSOE, més EU, aplaudides les tres per Compromís). Anant per eixe camí, el valencià (la seua naturalesa, el nom, la seua funció social i el model lingüístic) deixaria de ser una arma electoral (potencial o efectiva) per a dividir i enfrontar els valencians; i, correlativament, el valencià esdevindria un motor potent de la identitat del poble valencià.

És probable que, per ells mateixos, el PP i el PSOE no promoguen el consens que el valencià necessita (com va passar en la creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua). En un tal cas, l'objectiu d'arribar a un acord social sobre el valencià podria eixir de minories ben orientades, tal com indica Luque (§3,

12b). De fet, ja s'ha produït alguna decisió que diria que va en eixa direcció. Així, el document fundacional d'una associació de professionals de la llengua (Taula de Filologia Valenciana) remarca la necessitat d'acabar de superar la fractura social (13a) i procurar que no hi hagen sectors del valencianisme que alimenten la divisió entre els valencians (13b):

13. Objectius finals de Taula de Filologia Valenciana (2011)

- a. «Ajudar a superar la fractura social produïda per la interpretació de la naturalesa del valencià.
- b. »Contribuir a clarificar i precisar el valencianisme i arrelar-lo més a les necessitats socials, culturals, econòmiques i polítiques de la societat valenciana.
- c. »Procurar que el valencià culte estiga articulat a un projecte social centrat en la voluntat de dirigir el futur de la societat valenciana. Un futur que hauria de mirar a dos objectius complementaris (l'u intern i, l'altre, extern): buscar que cada valencià tinga una vida més plena i més satisfactòria, i intentar que el poble valencià estiga coordinat amb els altres pobles d'Espanya, d'Europa i en general del món».

Per a aconseguir que l'ús del valencià no siga un conflicte sinó un instrument per a augmentar la cohesió de la societat valenciana, Taula de Filologia Valenciana opina que el valencià deu anar lligat al futur del poble valencià (13c) i a la nostra identitat (14a):

14. Naturalesa del valencià. Principis proposats per Taula de Filologia Valenciana (2011)

- a. «El valencià és la llengua pròpia de la societat valenciana i, per tant, deu ser un factor destacat de la identitat del poble valencià.
- b. »Com que una llengua només existix si s'usa, la consideració del va-

lencià com a component de la identitat valenciana implica dos accions complementàries: d'una banda, combatre els factors que s'oposen a l'ús públic del valencià; de l'altra, afavorir la identificació amb el valencià i el seu ús públic.

- c. «Les altres qüestions lingüístiques (com ara els noms del valencià i les relacions lingüístiques entre els balears, els valencians i els catalans) deuen partir del respecte a les necessitats que comporten el principi dit (a) i els seus dos efectes (b)».

La identificació amb el valencià no pot ser real i sincera si no va unida a potenciar l'ús públic (14b). Certament, els valencians hem d'afrontar el tema de les relacions lingüístiques amb els balears i amb els catalans; però ho hem de fer supeditant eixa qüestió externa a la cohesió interna (14c), en contrast amb l'actuació que posa entre els objectius més fonamentals del valencianisme «la unitat de la llengua».

BIBLIOGRAFIA

- LUQUE I AGÜES, Oto (2011): «Perspectiva psicosocial a la situació lingüística valenciana», *Actes del I Simposi Internacional sobre Situació i Perspectives del Plurilingüisme a Europa*, València, 2008. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, p. 265-269.
- MONTOYA ABAT, Brauli (2011): «Normativa lingüística i estatus del valencià», *Actes del I Simposi Internacional sobre Situació i Perspectives del Plurilingüisme a Europa*, València, 2008. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, p. 245-264
- TAULA DE FILOLOGIA VALENCIANA (2011): «El valencià modern. Antecedents, formació, assoliments, propostes de millora i aplicacions socials», *Aula de Lletres Valencianes. Revista Valenciana de Filologia*, 1, p. 25-82.